

BATLLE

Aquesta qüestió no té solament un aspecte científic. És una qüestió complexa: una qüestió tècnica i econòmica alhora.

STOCKMANN

Per mi, ni que sigui del dimoni! El que jo vull és llibertat per manifestar el meu punt de vista en totes les coses d'aquest món.

BATLLE

Perfecte. Amb l'excepció del balneari, perxò. T'ho prohibim.

STOCKMANN

(*A crits.*) Que vosaltres m'ho prohibiu?... Vosaltres! Aquesta colla de...

BATLLE

Sóc jo qui t'ho prohibeixo... jo, el teu superior. I quan jo et prohibeixo una cosa, tu m'has d'obeir.

STOCKMANN

(*Dominant-se.*) Peter... si no fossis mon germà...

PETRA

(*Obrint la porta d'una revolada.*) No li toleris aquests aires!

SRA. STOCKMANN

(*Darrere d'ella.*) Petra! Petra!

BATLLE

De manera que ens espiàveu, eh?

SRA. STOCKMANN

Parlàveu tan fort que no hem pogut evitar de...

PETRA

Sí, jo escoltava el que deïeu.

BATLLE

Bé, en el fons no em sap greu...

STOCKMANN

(*Atansant-se-li més.*) Parlaves de manar i d'obeir...

BATLLE

Tu m'has obligat a adoptar aquest to.

STOCKMANN

Així que he de fer una declaració pública per desmentir-me, oi?

BATLLE

Considerem absolutament necessari que facis una declaració pública semblant a la que t'he exigit.

STOCKMANN

I si no obeeixo?

BATLLE

Aleshores nosaltres mateixos ja divulgarem una declaració per tranquil·litzar el públic.

STOCKMANN

Entesos, i jo escriuré contra vosaltres. Mantindré el que he dit i demostraré que jo tinc raó i vosaltres no en teniu. Què fareu, llavors?

BATLLE

En aquest cas, no podré impedir que et treguin...

STOCKMANN

Què!

PETRA

Pare, et trauran!

SRA. STOCKMANN

Et trauran!

BATLLE

...que et treguin de responsable mèdic del balneari. Em veuré impel·lit a presentar immediatament la teva destitució i a impedir-te tota connexió amb els negocis del balneari.

STOCKMANN

Encara us hi atrevireu!

BATLLE

Qui juga a fer l'atrevit, aquí, ets tu!

PETRA

Oncle, és revoltant el tracte que doneu a un home com el pare!

SRA. STOCKMANN

Petra, estigues, si et plau!

BATLLE

(*Mirant la PETRA.*) Vaja, aquí tothom manifesta les seves opinions, eh? No caldria sinó. (*A la SENYORA STOCKMANN.*) Cunyada, pel que sembla, ets la persona amb més enteniment d'aquesta casa. Fes-li veure les conseqüències de la seva actitud, tant per a la seva família...

STOCKMANN

De la meva família, ningú no n'ha de fer res, fora de mi.

BATLLE

...tant per a la seva família, dic, com per a la ciutat on viu.

STOCKMANN

Si sóc jo qui vol l'autèntic bé de la ciutat! Vull manifestar les misèries que tard o d'hora han de sortir a la llum del dia. Prou que es veurà com estimo jo la meva ciutat natal!

BATLLE

Tu? Si la ceguesa et faria destruir la seva principal font d'ingressos!

STOCKMANN

Una font enverinada, noi! Que n'ets, de foll! Vivim de negociar amb la podridura i la corrupció! Tota la prosperitat de la nostra vida col·lectiva s'alimenta d'engany!

BATLLE

Imaginacions... o qui sap si encara pitjor. L'home capaç de llançar insinuacions injurioses contra la seva ciutat nadiua només pot ésser un enemic de la comunitat.

STOCKMANN

(*Encarant-se-li.*) I tens l'atreviment de...

SRA. STOCKMANN

(*Posant-se entremig.*) Tomas!

PETRA

(*Agafant son pare del braç.*) Calma, pare!

BATLLE

No vull exposar-me a la violència. Ja t'he avisat. Recorda que et deus a tu mateix i als teus. Adéu-siau. (*Surt.*)

STOCKMANN

(*Anant d'una banda a l'altra.*) Haver de tolerar aquests tractes! I a casa meva. Què te'n sembla, Katrina?

SRA. STOCKMANN

És una vergonya, una burla, Tomas...

PETRA

M'agradaria de poder-li cantar les veritats, a l'oncle...

STOCKMANN

La culpa és meva. Ja fa temps que m'hauria d'haver encarat amb aquests. Els hauria d'haver ensenyat les dents... haver-los mossegats i tot!... Mira que tractar-me d'enemic de la comunitat! A mi! Això sí que no ho aguanto, maleït siga! Ah no!

SRA. STOCKMANN

Però, Tomas, estimat, el teu germà és un home molt poderós...

STOCKMANN

Sí, però tinc la raó, saps?

SRA. STOCKMANN

Ah, la raó, la raó! De què et servirà la raó, si no tens gens de poder?

PETRA

Ai, mare, com pots parlar d'aquesta forma?

STOCKMANN

Així que, en una societat lliure, no serveix de res tenir la raó? No facis riure, Katrina! A més a més, que no tinc la premsa independent i liberal per obrir-me camí, i una immovable majoria darrere meu? Em sembla que amb això ja n'hi ha força, de poder!

SRA. STOCKMANN

Déu del cel, Tomas! No se t'acudirà pas de...

STOCKMANN

No se m'acudirà pas què?

SRA. STOCKMANN

...d'enfrontar-te al teu germà, volia dir.

STOCKMANN

Què dimonis vols que faci, sinó defensar la justícia i la veritat?

PETRA

Això mateix demano jo, què?

SRA. STOCKMANN

Quin bé en trauràs, eh? Si ells no volen, no volen.

STOCKMANN

Apa, Katrina! Dóna'm temps només i veuràs com porto la meua guerra fins al final.

SRA. STOCKMANN

Sí, la portaràs fins al final i et trobaràs al carrer... això és el que faràs.

STOCKMANN

Doncs hauré complert les meves obligacions amb el públic... amb la societat. Sí, jo! I m'han tractat d'enemic de la comunitat!

SRA. STOCKMANN

Però, Tomas, i la teua família? I els de casa teua? Així compliràs les obligacions que hi tens?

PETRA

No pensis sempre i primerament en nosaltres, mare.

SRA. STOCKMANN

A tu, parlar no et costa gaire... en cas de necessitat, ja te'n sortiràs. Recorda els nens, perxò, Tomas. I pensa una mica en tu també... i en mi.

STOCKMANN

Em sembla que t'has ben begut l'enteniment, Katrina. Si fos tan covard de vendre'm al Peter i a la seva maleïda trepa... és que mai de la vida tornaria a esser feliç?

SRA. STOCKMANN

No ho sé. Ara: que el bon Déu ens preservi de la felicitat que ens tocaria, si ens posàvem contra seu! Una altra vegada sense pa, sense uns ingressos regulars. Em sembla que ja n'hem tingut massa d'això, durant molts anys. Fes memòria, Tomas, i pensa quin pa s'hi dóna.

STOCKMANN

(Lluitant amb si mateix, amb els punys closos.) Vet-ho aquí què són capaços de fer aquests pixatinters contra un home honrat i lliure! No és esgarriós, Katrina?

SRA. STOCKMANN

Et tracten miserablement, ben cert que sí. Però, Déu del cell, no n'hi ha pas poques d'injustícies en aquest món, i bé cal ajupir-s'hi... Són els nois, Tomas! Guaita'ls! Què serà d'ells? No, mai no tindràs valor per...

Mentrestant han aparegut EILIF i MORTEN. Duen la cartera d'escola.

STOCKMANN

Els nois! *(De sobte decidit i resolt.)* No! Mal s'ensorri tot el món, no m'ajupiré perquè em posin el jou al coll. *(Se'n va al seu despatx.)*

SRA. STOCKMANN

(Seguint-lo.) Tomas... què vols fer?

STOCKMANN

(Des de la porta.) Vull tenir dret a mirar els ulls d'aquests nois quan seran grans. *(Es fica a dins.)*

SRA. STOCKMANN

(Arrencant a plorar.) Ajudeu-nos, Senyor; tingueu pietat de tots nosaltres!

PETRA

Magnífic, el pare! Mai no es rendirà.

Els nois demanen, estranyats, què passa. La PETRA els fa senyal que callin.